

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Katedra gymnastiky a úpolových sportů

**Průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění odborného názvosloví
u olympijských gymnastických sportů**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jana Černá

Vypracovala:

Jana Hamplová

Praha, duben 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 30.4.2024

Podpis

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Mgr. Janě Černé za pomoc, vedení při zpracování bakalářské práce a PhDr. Romanu Malíři za konzultaci a cenné rady. Dále bych chtěla poděkovat všem trenérům olympijských gymnastických sportů, kteří zodpověděli na mé otázky v elektronickém dotazníku a přispěli tak k vytvoření této závěrečné práce.

Jana Hamplová

Abstrakt

- Název:** Průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění odborného názvosloví u olympijských gymnastických sportů
- Cíl:** Hlavním cílem bakalářské práce je vytvořit dotazníkové šetření a na jeho základu zjistit, zda u trenérů olympijských gymnastických sportů převládá používání českého názvosloví nad anglicismy, zda si trenéři myslí, že používání odborného názvosloví zefektivňuje tréninkovou jednotku a v jakém směru se nadále trenéři vzdělávají, jestli vůbec.
- Metody:** Pro sběr dat byla zvolena metoda účelového dotazníku. Tento dotazník obsahoval otevřené i uzavřené otázky a byl rozeslán trenérům olympijských gymnastických sportů. Výsledky byly zpracovány pomocí statistické aplikace Jamovi a Microsoft Excel.
- Výsledky:** Průzkum ukázal, že respondenti využívají při tréninkové jednotce spíše české gymnastického názvosloví než anglicismy, zastávají názor, že odborné gymnastické názvosloví zefektivňuje tréninkovou jednotku a nadále se v gymnastickém názvosloví vzdělávají především v rámci pravidel.
- Klíčová slova:** gymnastika, gymnastické názvosloví, trenér, olympijské gymnastické sporty

Abstract

- Title:** Exploration and questionnaire survey in the field of the application of specialized terminology in Olympic gymnastics sports
- Objectives:** The main aim of the bachelor thesis is to create a questionnaire survey and based on it to determine whether the use of Czech terminology prevails over Anglicisms among coaches of Olympic gymnastics sports, whether coaches believe that the use of specialized terminology enhances training sessions, and in what direction coaches continue their education, if at all.
- Methods:** The method of a purpose-specific questionnaire was chosen for data collection. This questionnaire contained both open-ended and closed questions and was distributed to coaches of Olympic gymnastics sports. The results were processed using the statistical software Jamovi and Microsoft Excel.
- Results:** The survey revealed that respondents tend to use Czech gymnastics terminology rather than Anglicisms during training sessions, believe that specialized gymnastics terminology enhances training sessions, and continue to educate themselves in gymnastics terminology primarily within the framework of rules.
- Keywords:** gymnastics, gymnastics terminology, coach, Olympic gymnastics sports

Obsah

1	ÚVOD	9
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
2.1	HISTORIE GYMNASTIKY A GYMNASTICKÉHO NÁZVOSLOVÍ.....	10
2.2	GYMNASTICKÉ NÁZVOSLOVÍ.....	12
2.3	VÝZNAM NÁZVOSLOVÍ	12
2.4	VYMEZENÍ SYSTÉMU GYMNASTICKÉ TERMINOLOGIE	13
2.5	ZNAČKOVÉ NÁZVY PRVKŮ	15
2.6	OLYMPIJSKÉ GYMNASTICKÉ SPOR TY	16
2.6.1	<i>Moderní gymnastika</i>	16
2.6.2	<i>Skoky na trampolíně</i>	17
2.6.3	<i>Sportovní gymnastika mužů a žen</i>	18
3	CÍL A ÚKOLY PRÁCE	20
3.1	CÍL	20
3.2	ÚKOLY.....	20
3.3	VĚDECKÉ OTÁZKY.....	20
4	METODIKA PRÁCE	21
4.1	RESPONDENTI.....	21
4.2	POUŽITÉ METODY.....	21
4.2.1	<i>Dotazník</i>	21
4.3	SBĚR DAT	22
4.4	ANALÝZA DAT.....	23
5	VÝSLEDKY PRÁCE	24
	27
	27
6	DISKUSE	29
7	ZÁVĚR	31
8	SEZNAM LITERATURY	32
9	SEZNAM TABULEK	35
10	SEZNAM GRAFŮ	36
11	SEZNAM OBRÁZKŮ	37
12	PŘÍLOHY	38
12.1.	PŘÍLOHA Č. 1: VYJÁDRĚNÍ ETICKÉ KOMISE FTVS UK.....	38
12.2.	PŘÍLOHA Č. 2 INFORMOVANÝ SOUHLAS.....	39
12.3.	PŘÍLOHA Č. 3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	40
12.4.	PŘÍLOHA Č. 4 NEZATŘÍDĚNÉ GRAFY	43

1 Úvod

Sport, ale i volnočasové pohybové aktivity představují základní a nezastupitelnou součást lidského života, ovlivňující jak fyzické, tak i psychické zdraví jednotlivců a společnosti jako celku. Od pradávna se lidská civilizace angažuje v různých formách fyzické aktivity, které nejen posilují tělesnou kondici, ale také formují společenské vazby a kulturní identitu. Gymnastika je komplexní sportovní disciplína, která kombinuje sílu, flexibilitu a preciznost pohybů. Její historie sahá až do dávných civilizací, kde byla využívána nejen jako prostředek fyzické přípravy, ale i jako součást náboženských a kulturních rituálů. Dnešní podoba gymnastiky se vyvinula z různých forem cvičení a typů soutěží, až se stala jedním z nejatraktivnějších a nejnáročnějších sportů současnosti.

Bakalářskou práci na téma *Průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění odborného názvosloví u olympijských gymnastických sportů* jsem si vybrala z důvodu dlouhodobého aktivního věnování se jednomu z gymnastických sportů, konkrétně sportovnímu aerobiku, který však mezi olympijské gymnastické sporty nespadá.

Cílem bakalářské práce bylo, prostřednictvím dotazníkového šetření, zjistit, zda ve sportovních klubech používají trenéři olympijských gymnastických sportů převážně české gymnastické názvosloví, nebo spíše upřednostňují značkové názvy prvků. Zda prošli všichni trenéři výukou odborného názvosloví a myslí-li si, že odborné názvosloví zefektivňuje tréninkovou jednotku či nikoli. V teoretické části pomocí odborné literatury uvádím základní informace o gymnastice, popsala jsem jednotlivé gymnastické olympijské sporty, jimiž jsou: sportovní gymnastika mužů a žen, skoky na trampolíně a moderní gymnastika a následně jsem rozebrala téma odborného gymnastického názvosloví a značkových názvů prvků.

2 Teoretická východiska práce

2.1 Historie gymnastiky a gymnastického názvosloví

Gymnastika je soustava účelných neboli záměrných pohybových cvičení, jedná se o sport esteticko-koordinačního charakteru a zařazuje se mezi jedny z nejstarší. „*Gymnastiku chápeme jako otevřený systém uspořádaných, přesně určených gymnastických činností s cílem pozitivně ovlivňovat a rozvíjet pohybový projev cvičence, podílet se na pohybové, estetické a společenské kultivaci člověka* (Křištofič 2009, s. 8).“

Gymnastika má dlouhou historii, která sahá až do starověkého Řecka. První zmínky o gymnastice lze najít v dílech starověkých řeckých filozofů a lékařů, jako byli Hippokrates a Galénos. V té době byla gymnastika spojena nejen s fyzickým cvičením, ale také s filozofií a lékařstvím, přičemž byla považována za způsob udržení tělesného a duševního zdraví (Hrčka, 1964). Již v sedmém tisíciletí před našim letopočtem byly o gymnastice vedeny první zmínky. „*S úplnými počátky gymnastiky se setkáváme již ve starověku, kde byl hlavně v Číně, Indii a Egyptě dán základ filosofii dbající na tělesné a duševní zdraví. Z této doby se zachoval dodnes velmi oblíbený čínský systém zdravotních cvičení Kung – fu a indický systém jógy* (Skopová 2016, s. 11).“ Na konci 18. století a na počátku století 19. začaly v Evropě vznikat velké gymnastické systémy a směry. Gymnastika již nebyla chápána jako termín, který označoval pohyb jako takový, ale začaly vznikat termíny jiné, kterými byly například gymnastika léčebná, tělovýchova a sport. Tyto systémy byly zaměřeny nejen na fyzický rozvoj obyvatelstva, ale taktéž na politickou vědomost veřejnosti. Švédskému systému, vypracovanému P.H.Lingem (1776-1839) dnes vděčíme za vývoj základní gymnastiky. P.H.Ling a jeho severský systém rozlišoval čtyři druhy gymnastiky –léčebnou, vojenskou, estetickou a pedagogickou. Zároveň P.H. Ling vytvořil přesné soustavy cvičení, které rozdělil na aktivní, pasivní a odporová (Kos, 1990). Na rozdíl od tohoto švédského systému upřednostňoval německý turnérský systém především zdravotní funkci cvičení, důraz byl kladen na rozvoj síly a vytrvalosti. Představiteli turnérského systému nářadového tělocviku byli J.Ch. Guts-Muthsem (1759-1839) inspirování E. Eiselen (1792-1846) a L. Jahn (1778-1852). Charakteristika gymnastiky dle Guts-Muthuse: „*Gymnastika není účelem, ale prostředkem, jak výcvikem těla zušlechtit člověka, aby byl tělesně a duševně kulturní, duševně a tělesně harmonický.*“ Je dodnes jedna z nejčastěji uváděných (Skopová, 2013).

„Hlavním důvodem vzniku tohoto cvičení byla především snaha po dobré fyzické kondici vojáků jako obrana země proti napoleonským válkám. K tomu jsou využívána nejprve primitivní nářadí (systém žebříků, kolovadel, lan), později se zavádějí další jako např. bradla, visutá hrazda, odrazové můstky atd. Nářadí, ze kterých se vyvinula pozdější závodní disciplína – sportovní gymnastika (Hájková 1994, s. 7).“ G. Demeny (1850-1914), představitel francouzského systému přirozené metody zavedl rytmická dynamická cvičení. Na začátku 20. století byla Georgesem Hébertem, francouzským armádním důstojníkem, vyvinuta Hébertova přirozená metoda. Tato metoda zdůrazňovala pohybovou rozmanitost, funkční cvičení a schopnost adaptace na různé prostředí a situace. Kladl se důraz na komplexní cvičení, která byla založena na přirozených pohybech, jako je běh, skákání, lezení, plazení, zdvihání těžkých předmětů a další. Tyto cvičení měly zlepšovat sílu, vytrvalost, obratnost a flexibilitu.

Za tvůrce tělovýchovného systému a zároveň tvůrce gymnastického názvosloví je považován dr. Miroslav Tyrš (1832-1884). Miroslav Tyrš byl významnou osobností českého tělovýchovného hnutí 19. století a spolu s Jindřichem Fügnerem založil v roce 1862 hnutí Sokol, který se stal jedním z nejvýznamnějších tělovýchovných hnutí v českých zemích. „*Dr. Miroslav Tyrš vycházel jak z turnérského pojetí tělocviku a nářadové gymnastiky, tak i z jiných systémů. Tělesnou výchovu chápal v naprosté jednotě s výchovou rozumovou, mravní a estetickou* (Skopová 2013, s. 12).“ Tyršův přístup k tělesné výchově byl založen na myšlence, že tělesná aktivita je neodmyslitelně spojena s morálním a intelektuálním rozvojem člověka. Jeho systém vycházel z cvičení prostných, nářadové gymnastiky a ze základů úpolových cvičení. „*Veškerá cvičení tělesná lze vykonati buď bez pomoci anebo odporu spolucvičenců jiných, anebo toliko pomocí nebo při odporu jejich. V obojím pak případě sluší rozeznávati, zda provedení cviku beze všeho zvláštního přístrojů a nářadí podniknuto býti může anebo zda-li takových k nim, jest potřebí. Pčiníme-li k tomu ještě rozdíl ten, že nářadí může býti buď pevné, tak že pohyby přes ně neb na něm se dějí, anebo pohyblivé, tak že my náčiní toto zvedáme, nebo jim házíme, naskytnou se nám následující druhy cvičení tělesných.* (Tyrš 1873, s. 7).“

Tělocvičný spolek Paní a Dívek pražských, jejímž spoluzakladatelkou v roce 1869 byla Kledmeňa Hanušová (1845-1918) přispěl k šíření myšlenky tělesné výchovy mezi ženami a k založení dalších podobných organizací v Čechách. Jeho historie je důležitým svědectvím o boji žen za svá práva a o rozvoji tělesné kultury v českém prostředí. Činnost Tělocvičného spolku Paní a Dívek pražských zahrnovala různé pohybové aktivity, gymnastiku, tance a další formy cvičení. Tyto aktivity byly v té době pro ženy neobvyklé, protože tělesná výchova byla často chápána jako doména mužů. Spolek hrál důležitou roli v emancipaci českých žen

a v posilování jejich postavení ve společnosti. Byl součástí širšího hnutí za rovnoprávnost pohlaví a podporoval ženy v jejich úsilí stát se aktivními a zdravými členkami společnosti. Na následný vývoj ženské gymnastiky měla vliv nejen zdravotní gymnastika americké lékařky holandského původu B. Mensedieckové, rytmická gymnastika E.J. Dalcroze a výrazové technika R. Bodeho, ale také již zmíněný sokolský systém (Skopová, 2016).

2.2 Gymnastické názvosloví

Názvosloví je soubor termínů daného vědního či praktického oboru, ve kterém se pomocí specifického slovníku a sledu výrazů, popisují pozice těla a jeho částí vůči sobě. Ve vztahu k náčiní a ve vztahu k prostředí. Gymnastika je založena na přesnosti pohybových činností a záleží zde na technické úrovni, z tohoto důvodu je názvosloví ve všech druzích gymnastiky tak důležité. Účel názvosloví je tedy přesné vymezení terminologie prvků tak, aby byly snadno pochopené, vysvětlitelné, popsatelné a přenositelné. Názvosloví totiž nese funkci jak instruktivní, tak pojmenovací, do této funkce se řadí i funkce poznávací.

Odborné názvosloví vzniklo především za účelem zefektivnění a přesnosti komunikace, pohybů a poloh těla, nikoli jen ve sportu. Důležitost hraje také ve vztazích: svazy vs trenéři, trenéři vs svěřenci, lektoři vs budoucí trenéři.

Přestože vycházelo mnoho dalších knih, všechna tato díla vždy vycházela z prací Miroslava Tyrše. Jeho systém se vyznačoval jazykovou čistotou a přesností. S postupem času se vyvíjel i obsah cvičení, což vedlo k vyšší pohybové náročnosti. Rozvoj obtížnějších gymnastických cvičení vedl k častějšímu používání značkových názvů (Šafář, 1987).

2.3 Význam názvosloví

Odborné gymnastické názvosloví přispívá k lepší komunikaci, usnadňuje proces vzdělávání a výuky a umožňuje provádět komplexní studie a analýzy různých aspektů gymnastiky. Názvosloví bezpochybně napomáhá zajistit konzistenci a srozumitelnost komunikace mezi trenéry, gymnasty, rozhodčími a dalšími zúčastněnými osobami. Jednotná terminologie snižuje riziko nedorozumění a přispívá k lepšímu porozumění a interpretaci gymnastických pravidel a technik (Appelt, 1987). Trenéři díky odborné terminologii mohou lépe strukturovat tréninkové jednotky a cvičení, což napomáhá gymnastům lépe porozumět

jednotlivým pohybům, technikám a konceptům. V soutěžním prostředí je důležité mít jasné definované pojmy a pravidla, aby bylo možné spravedlivě hodnotit výkony gymnastů. Názvosloví pomáhá rozhodčím přesně identifikovat a hodnotit provedení jednotlivých cviků a sestav. Bez přesně stanovené odborné terminologii by mohlo docházet k nepochopení, špatnému popisu či špatnému provedení cviků.

2.4 Vymezení systému gymnastické terminologie

Názvoslovný systém v gymnastice zahrnuje soubor termínů, které popisují všechny pohybové činnosti, uspořádané a tříděné podle konkrétních kritérií. Základem pro organizaci tohoto terminologického systému jsou prostorové vztahy celého těla k podložce a prostorové vztahy mezi jednotlivými částmi těla (Appelt, 1984). V základním názvosloví obecně, stejně jako v gymnastické terminologii, se jedná především o pojmenování poloh těla nebo jeho částí a o pojmenování pohybů, které představují změny těchto poloh (Appelt, 1984).

Dle Appelta a Libry (1998) je tento terminologický systém uspořádán do těchto oblastí:

1. Názvosloví cvičení prostrných a cvičení akrobatických.
 1. Polohy a pohyby částí těla (paží, nohou, trupu, hlavy)
 2. Polohy celého těla (postoje, kleky, sedy, lehy, podpory, převraty)
 3. Pohyby celého těla (chůze, skoky, běhy, obraty, pády, mety)

2. Názvosloví cvičení na gymnastickém nářadí (Appelt, 1994).
 1. Ručkování
 2. Převraty
 3. Podpory a pohyby do podporů
 4. Obraty
 5. Visy a pohyby do visů
 6. Sedy a pohyby do sedů
 7. Komíhaní
 8. Toče
 9. Mety
 10. Přechody z poloh nižších do vyšších
 11. Přechody z poloh vyšších do nižších

3. Názvosloví cvičení s náčiním (Livorová, 1988).

1. Nadhazování, namotávání, navinování
2. Klopení
3. Kutálení
4. Obtáčení, odrážení, odvinování
5. Předávání, přehazování, překlápění, překračování, přeskakování, přetáčení, převalování, roztáčení náčiní
6. Pohyby kruhem, obloukem, osmou, po křivkách
7. Vypouštění, vytáčení, vztyčování náčiní
8. Vykopnutí
9. Házení, chytání
10. Procházení, prolézání, provlečení, průskoky náčiním
11. Skoky s náčiním
12. Ťukání švihadla
13. Spirály s náčiním
14. Komíhaní, kroužení
15. Vlnovky s náčiním
16. Vtáčení, vyhazování náčiní

Popis pomocí odborné terminologie má několik pravidel. Klíčové je dodržování přesných definic. Každý termín musí být jednoznačně vymezen, aby bylo možné efektivně komunikovat a udržovat srozumitelnost mezi odborníky. Důležitá je také kompatibilita s existující terminologií, aby byla zajištěna konzistence v popisu pohybových aktivit.

Do gymnastické terminologie se také zařazuje i používání přípon a předpon.

Předpony:

Před – pohyb vpřed (přednožit předpažit, ...)

Za – pohyb vzad (zanožit, zapažit...)

U – pohyb do strany (unožit, úklon, ...)

Vz – pohyb vzhůru (vzpažit, vzpřim, ...)

Po – zmenšení pohybu (pokřčit, podřep, ...)

Roz – pohyb od sebe (roznožit, ...)

Přípony:

-ný zpřesňuje název polohy (stoj únožný, klek přednožný, ...)

-mo užívá se u podporů (vzpor ležmo, klik klečmo, ...)

-ka označuje přeskok nářadí (skrčka, roznožka, ...)

(Pařízková, 2004)

2.5 Značkové názvy prvků

Stále častěji se používají značkové názvy. Tyto názvy jsou obvykle jednoslovné nebo dvouslovné a vznikly za účelem zjednodušení komunikace o složitějších činnostech. Existují značkové názvy, které jsou běžné v různých oblastech tělesné výchovy a jejich podrobný terminologický popis se téměř přestal používat (Appelt, 1989). Značkové názvy vznikají různými způsoby, například přejímáním z cizích jazyků nebo pojmenováním cviků po slavných závodnících. V některých případech se používají metaforické názvy, které evokují určité obrazy, jako například váha, zajíc nebo jelení skok, protože cvik připomíná tato slova (Appelt, 2004). V gymnastických sportech se často setkáváme s pojmenováním cviků po gymnastech, kteří je poprvé předvedli, například Tkachev, Tsukuhara nebo Yamashita. Značkový název je srozumitelný pouze pro určitou skupinu lidí. Jak uvádíme na níže, pomocí tělocvičného názvosloví jsme schopni zajistit trvanlivé porozumění ve všech sportovních odvětví (Appelt, 2004).

Skok s přednožením – odborné tělocvičné názvosloví

Schylka – značkový název ve sportovní gymnastice žen

Pike jump – přenesený cizojazyčný název využívaný v aerobiku

Ve sportovní gymnastice se používají termíny, které specifikují typ pohybu (např. twist, salto...), tělesnou pozici (např. layout, pike,) a počet rotací nebo twistů. Kombinací těchto termínů vznikají specifické názvy pro jednotlivé cviky (Gymnastics 101: Glossary, 2020).

2.6 Olympijské gymnastické sporty

Gymnastika na olympijských hrách sahá až do počátku moderních Olympijských her, je jedním z původních sportů zahrnutých do tohoto programu. „První novodobé olympijské hry se konaly v řeckých Aténách v roce 1896. Jedním ze sedmi sportů zaražených do programu byla i mužská gymnastika a prvním olympijským vítězem mužů se stal Alfred Flatow z Německa. Program mužské gymnastiky je od té doby přítomen na všech olympijských hrách. V roce 1928 byla do olympijského programu zavedena forma ženské gymnastiky, včetně houpacích kruhů, ale až na hrách v Helsinkách v roce 1952 byl zaveden ženský všestranný čtyřboj. Olympijskou vítězkou se stala Maria Gorokhouskia ze SSSR (Readhead 2011, s. 7).“ Pravidla a formáty gymnastických soutěží se měnily a vyvíjely v průběhu času v souladu s vývojem samotné gymnastiky a požadavky Mezinárodního olympijského výboru (MOV). V průběhu 20. století docházelo k modernizaci gymnastiky a specializaci na různé disciplíny, jako je moderní gymnastika a trampolíny. Tyto disciplíny získaly svá místa v programu olympijských her. Moderní gymnastika byla do programu olympijských her zařazena v Los Angeles v roce 1984 a skoky na trampolíně v Sydney roku 2000.

2.6.1 Moderní gymnastika

2.6.1.1 Historie moderní gymnastiky

Moderní gymnastika, dříve umělecká gymnastika byla určena převážně pro ženy a dívky. V roce 1953 byl v Praze uspořádán seminář „O umělecké gymnastice v SSSR“ díky iniciativě profesora L. Serbuse, S. Matlochové a L. Peškové. Na podzim téhož roku pak vznikla první komise moderní gymnastiky v čele s předsedkyní Miroslavou Buriánovou a dalšími členy kterými byly: Marie Švábová, Dagmar Páclová, Jarmila Jeřábková, Hermína Jochová, Blažena Petrová, Danica Furlová a jediný muž Mirek Fišer. V roce 1955 proběhly v Praze první závody dorostenek žen a, kde se zúčastnilo celkem 59 závodnic (Livorová, 1972).

2.6.1.2 Definice moderní gymnastiky

Tento gymnastický sport je založen na estetickém a výrazovém projevu spojeném s hudebním doprovodem. „Pohybovým obsahem moderní gymnastiky jsou složitá cvičení

převážně acyklického charakteru, vycházející z pohybových forem cvičení bez náčiní, z klasického, lidového moderního tance a akrobacie (Livorová, 1972 s. 8).“ „Soutěže v moderní gymnastice jsou organizovány jako soutěže jednotlivkyň ve vícebojích volných sestav s náčiním (i bez náčiní u nižších výkonnostních stupňů) a jako soutěže pětičlenných družstev ve společných skladbách s náčiním (Křištofič 2003, s. 7).“

Moderní gymnastika obsahuje dvě techniky:

Technika cvičení bez náčiní

Zde jsou zařazeny základní cviky, kterými jsou: chůze, běh, taneční kroky, akrobatické prvky, obraty, skoky, vlny trupu, tvary obratnosti a prvky rovnováhy.

Technika cvičení s náčiním

Zde se vychází z vlastností používaného náčiní, kterými jsou: materiál, hmotnost a rozměry, ty mohou být pevné – obruč, kužele, míč a proměnlivé – stuha, švihadlo. Jsou zde zařazeny různé pohyby s náčiním: kutálení, odražení, roztáčení, otáčení, oblouky, kruhy, proskakování, prolézání, osmy, vyhazování, chytání, vlnovky a jiné (Petrová, 1973).

Každá sestava jednotlivkyň trvá 1:15 – 1:30 min. zatímco sestava společných skladeb 2:15 – 2:30 min. 13 x 13 metrů je plocha, na které závodnice předvádí svou sestavu. Celkový výkon závodnic pak hodnotí tři skupiny rozhodčích. První skupina rozhodčích hodnotí technickou úroveň, druhá hodnotí úroveň uměleckou, to znamená choreografii skladby a hudební doprovod (Livorová, 1978/9).

2.6.2 Skoky na trampolíně

2.6.2.1 Historie skoků na trampolíně

Skoky na trampolíně se řadí mezi nejnovější odvětví gymnastiky. První moderní konstrukce trampolíny byla sestavena Američany L. Griswoldem a G. Nissenem ve třicátých letech dvacátého století, touhle událostí započala novodobá historie skákání na trampolíně. První závody byly uskutečněny v roce 1947 v USA, mezinárodní gymnastická federace FIG však skoky na trampolíně uznala až v roce 1959 jako samostatnou gymnastickou disciplínu, v Československu pak byly uznány počátkem 80. let 20. století. První mistrovství Československa proběhlo v roce 1975. Roku 1994, kdy získala Česká republika členství

v Mezinárodní federaci skoků na trampolíně, získaly Lenka Honzáková a Petra Vachníková titul mistryň Evropy v synchronních skocích (Šulc, 1967).

2.6.2.2 Definice skoků na trampolíně

Závody ve skocích na trampolíně se konají ve třech kategoriích: jednotlivci, synchronní dvojice a družstva (Tatranský, 1999). V základním kvalifikačním kole každý závodník nebo synchronní pár předvádí povinnou sestavu s deseti prvky a volnou sestavu s deseti prvky. Na základě těchto výkonů se pak postupuje do finále. Ze základního kola většinou postupuje 5 závodníků či synchronních dvojic, a ten, který získal nejvíce bodů v součtu obou kol, vyhrává. Hodnotí se provedení, které je hodnoceno maximálním počtem 10 bodů a obtížnost. Synchronní dvojice provádí stejnou sestavu na dvou trampolínách, prvky musí být stejné a ve shodném rytmu, obraty mohou cvičenci provádět různým směrem. Týmy se skládají vždy ze čtyř, minimálně ze tří závodníků (Křištofič, 2003).

2.6.3 Sportovní gymnastika mužů a žen

2.6.3.1 Historie sportovní gymnastiky mužů a žen

Díky Bedřichu Ludvíku Jahnovi, zakladateli nářadového cvičení vznikly první podoby dnešní sportovní gymnastiky (Gajdoš, 1988). První zmínky o sportovní gymnastice sahají až do novověku. V počátečních letech Sokola se nekonaly závody ve sportovní gymnastice jako samostatné události, pouze do programu některých veřejných cvičení byly začleněny jednotlivé soutěže v běhu, skocích, a v zápas. Až od roku 1871, kdy dosáhla nářadová gymnastika určité úrovně, byla iniciativně začleňována do „cvičení závodnická“. Dřívější sportovní gymnastika se výrazně odlišovala od dnešního pojetí. V té době neexistovala přesná pravidla týkající se povoleného a nepovoleného nářadí pro závodníky. Každý soutěžící si mohl zvolit, jaké nářadí pro soutěž použije. Soutěž byla rozdělena do několika skupin, kde se závodilo v jednotlivých disciplínách odděleně, podobně jako je tomu v současné atletice (Appelt, 1971). Mezi závodními disciplínami byly zahrnuty soutěže na hrazdě, na bradlech, v přeskočení přes koně, a později i ve skoku dalekém z můstku, ve vzpírání břemene, ve šplhu a další. Zpočátku byl stanovený počet cviků poměrně vysoký, avšak s postupem času se snižoval,

až se výběr omezil pouze na určité základní prvky jako vzeprění, výmyky, toče a mety. V té době se praktikovaly pouze krátké sestavy, obvykle s nejdříve třemi prvky. Závodilo se ve dvou třídách vyšší a nižší. Od roku 1891 pořádá Česká obec sokolská (ČOS) při všech svých sletech velké ústřední závody. Během 5. sletu ČOS v roce 1907 byl zaveden prestižní „Závod o přebor ČOS“, který se stal nejnáročnějším vícebojem na světě. Tento závod zahrnoval disciplíny jako skok vysoký, skok o tyči, běh na 100 metrů, vrh koulí o hmotnosti 15 kg, šplh na laně do výšky 7 metrů a vzpírání břemen o váze 50 kg jak jednoručně, tak i obouruč. Poslední ústřední závody před první světovou válkou proběhly v roce 1912, a bylo zřejmé, že zájem o nářaďová cvičení rapidně vzrostl. V porovnání s prvním závodem v roce 1891, na kterém se zúčastnilo pouze 400 závodníků, se v roce 1912 účastnilo téměř 23 000 cvičenců. Po roce 1918 docházelo k omezování atletické části závodů a od roku 1934 byli zaváděny závody čistě nářaďové (Libra, 1971).

2.6.3.2 Definice sportovní gymnastiky mužů a žen

Sportovní gymnastika je sport, ve kterém sportovci provádí sestavy na jednotlivém nářadí, tyto sestavy trvají přibližně minutu. (Gymnet, 2009). Sportovní gymnastika mužů se skládá z kruhů, přeskoků, prostné, koně na šíř, bradel a hrazdy. U žen se jedná o bradla, prostnou, přeskok a kladinu. Ve sportovní gymnastice se soutěží ve družstvech nebo v jednotlivcích. Při závodě, kde se započítávají tři nejvyšší známky na každém nářadí, mohou nastoupit čtyři závodníci nebo závodnice (Gymnet, 2009).

3 Cíl a úkoly práce

3.1 Cíl

Cílem bakalářské práce bylo, prostředním dotazníkového šetření zjistit, jaký druh terminologie, a zda vůbec, trenéři působící v oblasti olympijských gymnastických sportech v současné době používají. Jaký je poměr používání gymnastického názvosloví a anglicismů, možný nátlak mezinárodní organizace na upřednostňování anglických názvů prvků a zda si trenéři myslí, že odborná terminologie zefektivňuje průběh tréninkové jednotky.

3.2 Úkoly

Úkolem bakalářské práce bylo prostudovat odbornou literaturu a další dostupné zdroje, sestavit informace o gymnastickém názvosloví, gymnastických sportech a o značkových názvech gymnastických prvků. První teoretická část byla věnována gymnastice a její terminologii. Popsala jsem stručně historii a vznik gymnastiky, vývoj gymnastického názvosloví a jeho význam. Podrobně jsem rozebrala jednotlivé oblasti gymnastiky a poskytla detailní popis olympijských gymnastických sportů, které jsou hlavním zaměřením této práce.

Druhým významným úkolem bylo vytvoření dotazníku, jehož schválení bylo provedeno Etickou komisí. Dotazník byl rozeslán mezi sportovní spolky a kluby specializující se na olympijské gymnastické sporty.

Dalším úkolem bylo vytvoření průvodního dopisu pro respondenty.

3.3 Vědecké otázky

Pro bakalářskou práci byly stanoveny tyto vědecké otázky:

1. Převládá u respondentů využívání gymnastického názvosloví nad anglicismy v praxi?
2. Myslí si respondenti, že využívání odborné terminologie zefektivňuje tréninkovou jednotku?
3. Vzdělávají se i nadále respondenti v oblasti odborné terminologie, v jaké?

4 Metodika práce

V druhé, praktické části bakalářské práce bylo ověřeno využití gymnastického názvosloví v olympijských gymnastických sportech, jimiž jsou: sportovní gymnastika mužů a žen, moderní gymnastika a skoky na trampolíně. Výzkum je empirický, kvantitativního charakteru. *„Výzkumem se rozumí systematická tvůrčí práce rozšiřující poznání o nejzákladnějších příčinách jevů a pozorovatelných skutečnostech, včetně poznání člověka, kultury nebo společnosti, metodami umožňujícími potvrzení, doplnění či vyvrácení získaných poznatků. Je prováděn v zájmu rozvoje poznání, bez snahy o aplikaci výsledků na řešení praktických poměrů (Hendl 2009, s. 24).“*

Výzkum bakalářské práce byl schválen etickou komisí FTVS Univerzity Karlovy pod jednacím číslem 243/2024 v roce 2024.

4.1 Respondenti

Oporou výběru byly seznamy registrovaných klubů pod Českou gymnastickou federací a Českým svazem moderní gymnastiky. Cílovou skupinou tohoto dotazníkového šetření byli aktivní trenéři olympijských gymnastických sportů z celé České republiky, bez ohledu na pohlaví a délku trenérské praxe. Očekávaný počet respondentů se pohyboval mezi 50 až 150 účastníky.

4.2 Použité metody

Pro výzkum byla použita jako hlavní metoda dotazníkové šetření. *„Dotazník je nejpoužívanější výzkumnou metodou ve společenských oborech, zvláště pak při zjišťování pedagogické reality. Jeho podstatou je sběr informací a faktů nejenom o respondentovi, ale především o jeho názorech, míněních a postojích ke zvoleným tématům (Jansa 2018, s. 63).“*

4.2.1 Dotazník

V první části dotazníku jsem sbírala osobní a profesní údaje respondentů. Následující sekce dotazníku byla zaměřena na zkoumání používání gymnastického názvosloví v praxi a možné důvody pro používání anglicismů. Závěrečná část dotazníku se soustředila na otázky týkající se rozvoje vzdělávání trenérů. Dotazník

obsahuje převážně uzavřené otázky. V dotazníku využívám šestistupňové slovní škálování.

Otázky:

1. Jste? muž X žena X jiné
2. Jaký ze třech olympijských gymnastických sportů trénujete?
3. Kolik let působíte jako trenér olympijských gymnastických sportů?
4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
5. Jak moc si myslíte, že mezinárodní sportovní organizace ovlivňují to, že se v České republice upřednostňuje používání anglických termínů?
6. V jaké formě se k Vám dostávají materiály zaslané nadnárodní organizací?
7. Myslíte si, že využívání gymnastického názvosloví zefektivňuje tréninkovou jednotku?
8. V jaké míře používáte české gymnastické názvosloví při jedné tréninkové jednotce?
Uvedeno s příklady.
9. V jaké míře používáte anglicismy při jedné tréninkové jednotce? Uvedeno s příklady.
10. Vzděláváte se nadále v oblasti gymnastického názvosloví? Nebo pouze v rámci pravidel, která obsahují spíše značkové názvy?
11. Zajišťuje Vám již zmíněné vzdělávání klub, ve kterém trénujete?
12. Jakou formou se nadále vzděláváte?

4.3 Sběr dat

Potřebná východiska pro teoretickou část bakalářské práce byla získána analýzou odborné literatury. Dotazník byl vytvořen na webové stránce tvořila Survio.com. Respondenti mohli zasílat své odpovědi od konce března do konce dubna 2024. Dotazník byl rozeslán prostřednictvím e-mailu, který obsahoval odkaz na dotazník.

K získaným osobním údajům respondentů jako jsou: pohlaví, úroveň dosaženého vzdělání a doba působení v daném sportovním odvětví jakožto trenér/trenérka, které byly pečlivě uzamčeny v mém osobním počítači zabezpečeným hesle, mám přístup pouze já sama jako řešitelka práce. Dotazník byl plně anonymizován bez obsahu informací, které by mohly identifikovat konkrétní osobu.

4.4 Analýza dat

Analýza dat proběhla pomocí softwaru Jamovi (2.3.28) a webové stránky pro vytvoření dotazníků survio.com. Statisticky významná úroveň této studie byla stanovena na $p \leq 0.05$.

Pro zjišťování korelačního koeficientu dvou proměnných jsem použila Kendallovo tau. Prvním předpokladem pro možnost využití této metody statistiky je to, že proměnné, u kterých se zjišťuje korelace jsou ordinální. Druhým předpokladem je lineární vztah proměnných. V analýze dat jsem použila 95% interval spolehlivosti, tedy statistický koncept, který poskytuje v dlouhodobé perspektivě rozmezí hodnot, do kterého s 95 % pravděpodobností spadá skutečná hodnota odhadovaného parametru populace. Pro dvě ordinální proměnné, mezi kterými jsem zkoumala korelační koeficient jsem zvolila číslované škálování odpovědí, které nahradí slovní vyjádření.

Význam jednotlivých čísel:

- 0 – vůbec nepoužívám
- 1- nepoužívám
- 2- spíše nepoužívám
- 3- spíše používám
- 4- používám
- 5- plně používám

Výsledky vybraných otázek v dotazníkovém šetření jsou graficky znázorněny a okomentovány. Deskripce ostatních grafů jsou k dispozici v přílohách.

5 Výsledky práce

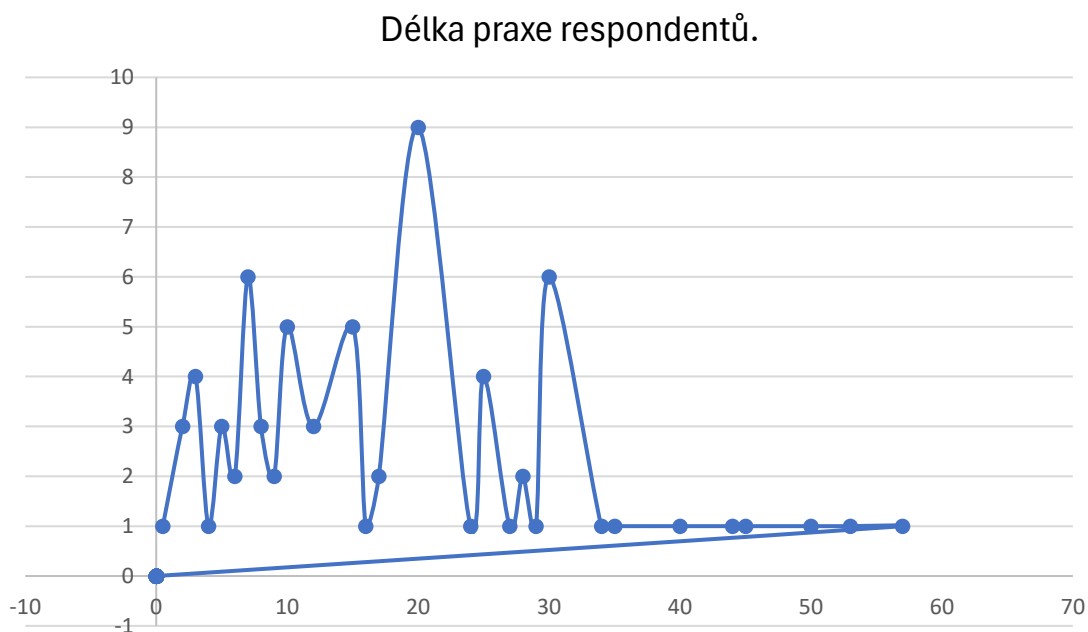
Celkem jsem obdržela 74 odpovědí od respondentů z 82 oslovených klubů gymnastiky.

Tabulka 1. Respondenti. Zdroj autor

Respondenti	Počet
Muži	21
Ženy	53
Moderní gymnastika	3
Skoky na trampolíně	9
Sportovní gymnastika mužů a žen	62
Vysokoškolské vzdělání doktorský program	0
Vysokoškolské vzdělání magisterský program	30
Vysokoškolské vzdělání bakalářský program	10
Střední škola s maturitou	29
Vyšší odborná škola	5

Tabulka 1 poskytuje přehled o dotazovaných respondentech. Je zde vyobrazen poměr mužů a žen, jejich zaměření a vzdělání.

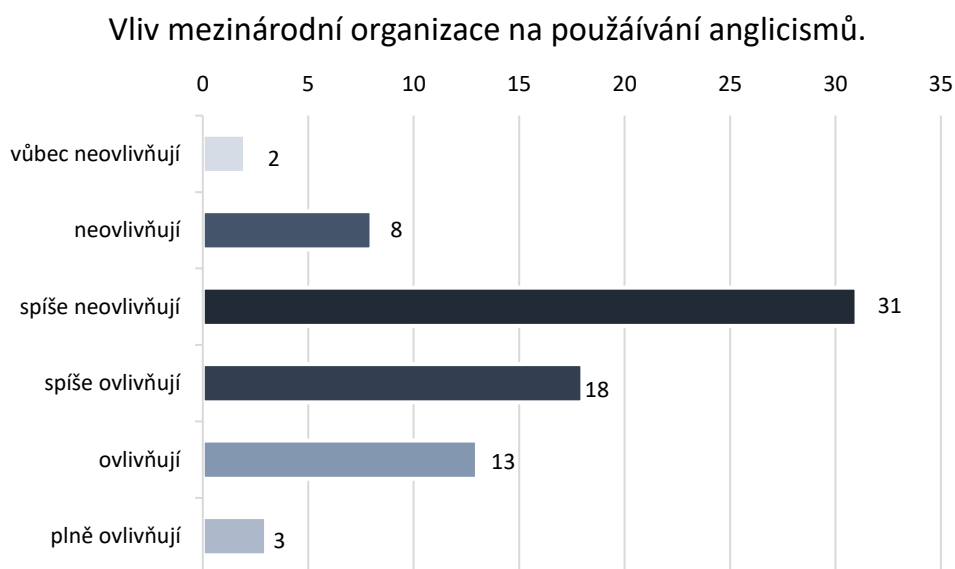
Graf 1- Délka praxe respondentů. Zdroj autor

Graf 1 vykazuje hodnoty délky praxe respondentů. Respondentkou s nejdelší trenérskou praxí byla žena, která působí jako trenérka sportovní gymnastiku mužů a žen a s

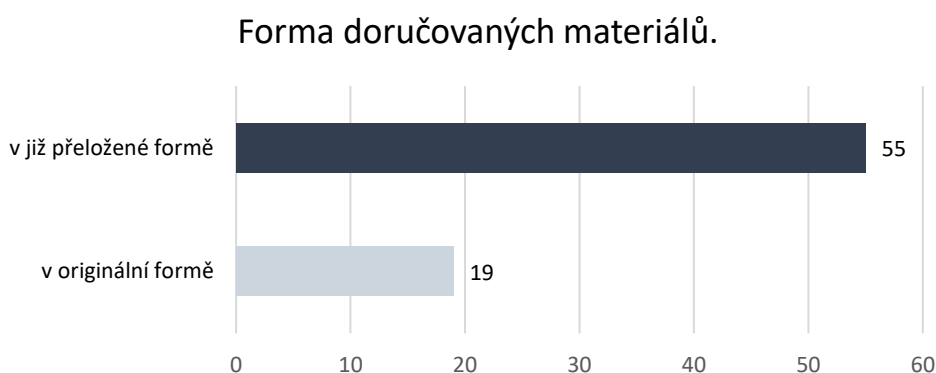
57letou praxí. Naopak nejkratší praxí, a to půl roku, má respondentka ve stejném gymnastickém sportu. V grafu je zobrazeno pouze 73 odpovědí, protože byla vyřazena odpověď více než 6 let, z důvodu nepřesnosti této odpovědi.

Graf 2 - Vliv mezinárodní organizace na používání značkových názvů prvků. Zdroj autor

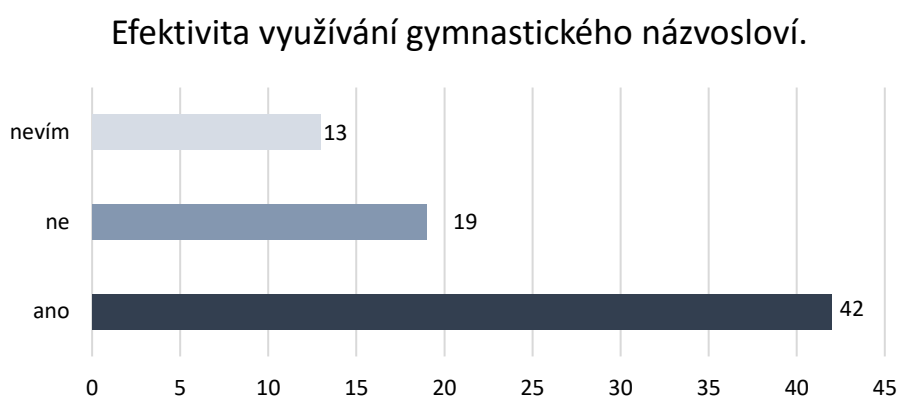
Graf 2 zobrazuje odpovědi na možné příčiny používání anglicismů. Zde jsem zjišťovala, zda mezinárodní organizace vyvíjí tlak na Českou republiku skrze používání anglických názvů prvků pro lepší komunikaci. Hodnoty grafu č. 2 naznačují, že vliv mezinárodní organizace však nebyl plně vyloučen, jelikož zvolená varianta *spíše ovlivňují* byla zvolena 18krát. Výsledný součet odpovědí se rovná 75 respondentům z důvodu dvojí odpovědi jednoho z nich. Zmíněná respondentka, trenérka sportovní gymnastiky mužů a žen, zvolila varianty: *neovlivňují* a *spíše neovlivňují*.

Graf 3 - Forma doručovaných materiálů. Zdroj autor

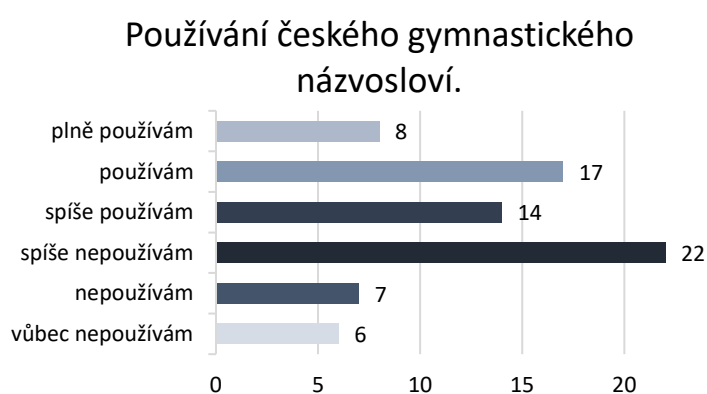
Graf 3 úzce souvisí s grafem předchozím. V této otázce jsem zvolila výběr pouze ze dvou odpovědí, aby výsledek byl co nejpřesnější. Odpovědi jasně korelují s výsledky v předchozí otázce. To znamená, že mezinárodní organizace spíše neovlivňují používání anglicismů.

Graf 4 - Efektivita využívání názvosloví. Zdroj autor

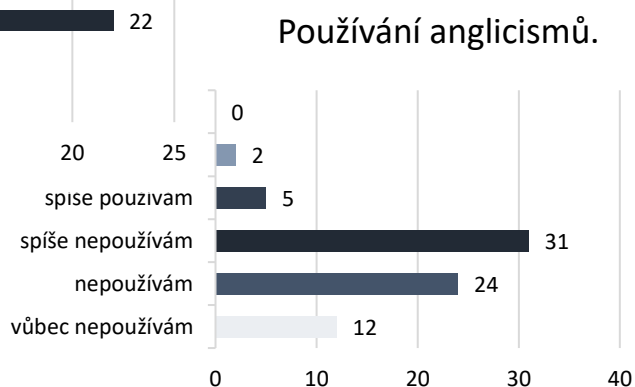

Jedna ze souboru vědeckých otázek se týkala zjištění efektivity používání gymnastického názvosloví. Výsledek 75 odpovědí, který ukazuje Graf 4 (jedna respondentka odpověděla dvěma variantami: ano, nevím) ukazuje, že gymnastické názvosloví tréninkovou jednotku zefektivňuje.

Graf 5 - Používání českého gymnastického názvosloví. Zdroj autor

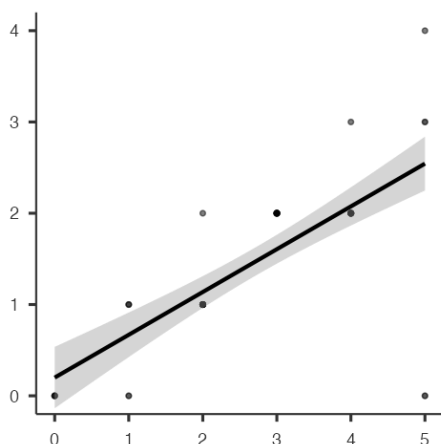

Graf 6 - Používání anglicismů. Zdroj autor

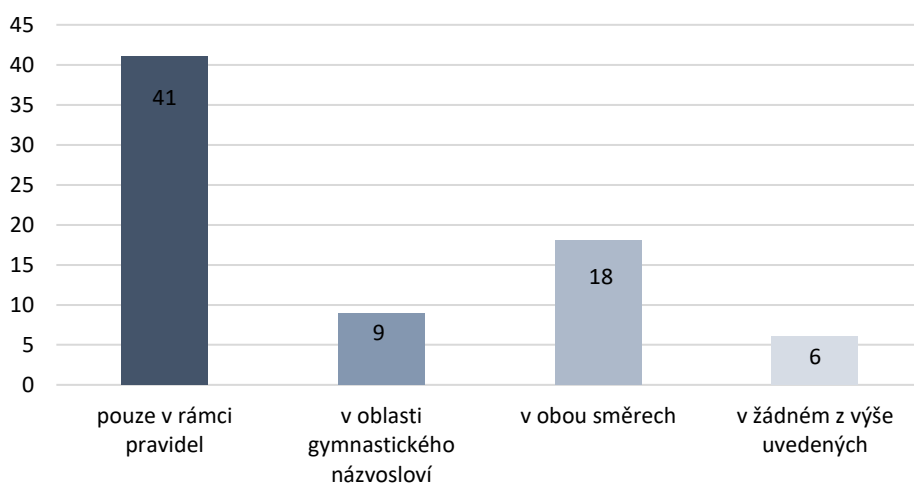
Hlavní vědeckou otázkou, která je vyobrazena na grafu č. 6, jsem zkoumala, zda v dnešní době více trenérů používá české gymnastické názvosloví anebo spíše anglicismy. Zvolila jsem dvě přímé otázky, ve kterých byly uvedeny i příklady. Z výsledků těchto dvou ordinálních proměnných vyplývá, že stále převládá používání českého gymnastického názvosloví nad anglicismy. Dle statického softwaru Jamovi (2.3.28) korelační koeficient mezi proměnnými používání českého gymnastického názvosloví a používání anglicismů $\tau = 0.710$. Jak naznačuje Obrázek 1, tato hodnota vykazuje silnou pozitivní korelaci mezi proměnnými. P-hodnota $P < 0.001$. To naznačuje, že korelace mezi proměnnými je statisticky významná. Výsledky tedy ukazují, že existuje silná a statisticky významná pozitivní korelace mezi proměnnými.

Obrázek 1. Graf lineární korelace dvou proměnných. Zdroj Jamovi

Graf 7 - Směry, ve kterých se respondenti nadále vzdělávají.
Zdroj autor

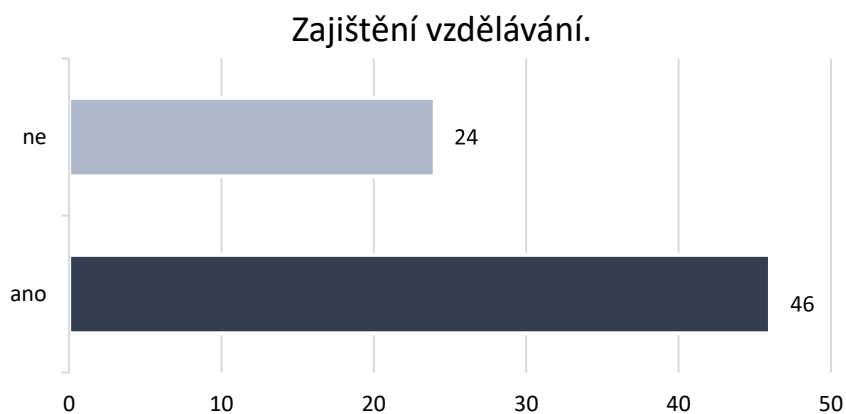
Směry, ve kterých se respondenti nadále vzdělávají.

Graf 7 je sestaven na základě vědecké otázky č. 3, kde jsem se respondentů zeptala na jejich vzdělávání se v již zmíněných dvou oblastech: české gymnastické názvosloví

a anglicismy. Ve směru anglicismů, které se objevují jako značkové názvy prvků v pravidlech, se vzdělává většina respondentů. V oblasti českého gymnastického názvosloví je to menšina.

Graf 8 - Zajištění vzdělávání. Zdroj autor

Graf 8 se týká zjištění edukace respondentů. Dva respondenti v této otázce odpověděli ano i ne, tudíž byli pomocí Microsoft Excel vyfiltrováni a odečteny z celkového vyhodnocení. Tato ordinální proměnná poskytuje informaci, že trenérům, kteří se nadále vzdělávají v oblasti pravidel, jež jsou pravidelně aktualizována, poskytují toto vzdělání kluby, ve kterých respondenti působí.

6 Diskuse

Hlavním cílem bakalářské práce bylo pomocí dotazníkového šetření zjistit, zda převládá u trenéru olympijských gymnastických sportů využití českého gymnastického názvosloví, nebo převážně značkových názvů prvků, tedy anglicismů. Dále jsem zkoumala, jestli si respondenti myslí, že používání odborné terminologie zefektivňuje tréninkovou jednotku, a zda se v některých ze dvou uvedených směrů vzdělávají i nadále během své trenérské praxe.

První část dotazníku obsahovala deskriptivní údaje respondentů. Zajímalo mě poměr žen a mužů, následně odvětví gymnastiky, ve kterém působí a délka jejich trenérské praxe. Tato otázka umožnila zjistit, že ve větším počtu odpovídaly ženy. Největší počet odpovědí byl doručen od respondentů, kteří působí jako trenéři sportovní gymnastiky mužů a žen. Překvapením pro mě byla délka trenérské praxe respondentů, kdy se pohybovala v rozpětí 0,5-57 let. Výsledky této otázky jsem očekávala v rozmezí 3-20 let. V další části dotazníku bylo zacíleno na vzdělání respondentů, více než 50 % dosáhlo vysokoškolského vzdělání.

Hlavní vědeckou otázkou nám přinesla odpověď na zjištění, zda u trenérů olympijských gymnastických sportů převládá používání českého gymnastického názvosloví, nebo anglicismů, tedy značkových názvů prvků. S touto otázkou souvisí mnoho dalších.

Prostřednictvím otázky vlivu mezinárodní organizace bylo možné identifikovat, zda mezinárodní organizace ovlivňují používání anglicismů. V tomto ohledu se můj předpoklad nenaplnil, očekávala jsem nátlak mezinárodní organizace na používání značkových názvů prvků, díky materiálům, které zasílají sportovním klubům. Konkrétně 31 respondentů, zvolilo odpověď, že mezinárodní organizace spíše neovlivňují používání anglicismů. Vliv mezinárodní organizace však nebyl plně vyloučen, jelikož zvolená varianta: spíše ovlivňují byla zvolena 18 respondenty. Zároveň materiály, které organizace zasílají, bývají ve většině případů v již přeložené formě.

S hlavní vědeckou otázkou bylo spojeno zkoumání, jaký druh popisování prováděných pohybů trenéři ve svých tréninkových jednotkách preferují. Analýza odpovědí na tuto otázku prokázala, že trenéři ve svých tréninkových jednotkách preferují komunikaci pomocí odborných názvů. Převážná většina popisuje prováděné pohyby pomocí české gymnastické terminologie a anglicismy používají spíše jako doplňky. Myslím, že tyto výsledky zapříčiňuje i délka jejich praxe. Respondenti, kteří zodpovídali na můj dotazník měli dlouhodobou trenérskou praxi, a tak jistě upřednostňují starší a ověřenou variantu, tedy české gymnastické názvosloví. Novodobé názvy prvků mohou způsobovat nejasnost v popisování, pochopení a následném učení pohybů.

Díky otázce na vzdělávání trenérů, bylo možné odhalit jejich průběžnou edukaci. Z dostupných zdrojů zároveň vyplývá, že edukačních materiálů pro zdokonalování se v české gymnastické terminologii není příliš. Odpovědi respondentů na tuto otázku odhalily, že se vzdělávají více ve směru značkových názvů prvků. Pro tuto edukaci používají formu videí nebo knih. Vzdělání jim ve většině případech poskytují kluby, ve kterých trenéři působí. S panem doktorem Janem Chrudimským, trenérem sportovní gymnastiky mužů, jsem vedla konverzaci pomocí e-mailu, kde jsem se ho tázala, zda trenéři olympijských gymnastických sportů procházejí školením či dalším vzděláváním během své praxe. Jeho odpověď zněla takto: *„Názvosloví mají pouze v rámci jejich trenérského vzdělávání. Více se zabývají názvoslovím v rámci pravidel, to ale obsahuje řadu značkových názvů (Chrudimský, 2024).“* Dle pana doktora Jana Chrudimského, se tedy trenéři nadále vzdělávají pouze v rámci pravidel. Paní doktorka Iveta Holá, která působila v minulosti jako členka trenérsko-metodické komise, odpověděla na totožnou otázku: *„Trenéři absolvují školení na gymnastické názvosloví v rámci školení pro získání kvalifikaci, u MG to je u všech typu – získání III., II. i I. trenérské třídy. Mnoho pojmů je užívaných a zažitých po generace, mnoho pojmu se přijímá i ze zahraničí. Někteří trenéři se více věnují povinným sestavám, které vycházejí z přesnosti cvičení dle popisu. U nich je znalost velmi dobrá. Ale obecně znalost klesá a tím i, řekněme, odbornost (Holá, 2024).“*

Další z vědeckých otázek byla zaměřena na efektivitu odborné terminologie. Zde se můj předpoklad výsledku zcela naplnil, většina trenérů si totiž myslí, že odborná terminologie zefektivňuje tréninkovou jednotku.

7 Závěr

Na základě výsledků provedeného dotazníkového šetření lze vyvodit několik závěrů. Trenéři olympijských gymnastických sportů v České republice preferují během tréninkových jednotek používání české gymnastické terminologie před anglicismy. Věří, že používání odborného gymnastického názvosloví zefektivňuje tréninkové jednotky, což napomáhá jasné a jednoznačné komunikaci s jejich svěřenci.

Trenéři se nadále vzdělávají v oblasti gymnastické terminologie, především v rámci pravidel a prostřednictvím různých edukačních materiálů jako jsou videa a knihy. Tyto vzdělávací materiály a školení jim často poskytují kluby, ve kterých působí.

Tento výzkum poukazuje na důležitost a přínos odborné terminologie v gymnastice, která nejenže usnadňuje komunikaci mezi trenéry a sportovci, ale také přispívá ke zvýšení efektivity tréninkového procesu. Dlouhodobá praxe trenérů a jejich preference pro české názvosloví podtrhují význam tradice a ověřených metod v této oblasti. Budoucí výzkumy by mohly dále podrobněji zkoumat vliv mezinárodních organizací na používání terminologie a hledat způsoby, jak optimalizovat vzdělávání trenérů v těchto oblastech.

8 Seznam literatury

1. APPELT, Karel. 1994. *Gymnastické názvosloví: Cvičení na nářadí*. 3.upr.vyd. Jinočany: Karolinum. ISBN 80-857-8765-2.
2. APPELT, Karel, et al. 1971. *Sportovní gymnastika –Příručka pro trenéry III. třídy*. Praha: Olympia, 27-105-71.
3. APPELT, Karel a Miroslav LIBRA. 1984. *Gymnastické názvosloví I*. Praha: Univerzita Karlova, č. 60-83-84.
4. APPELT, Karel a Miroslav LIBRA. 1987. *Gymnastické názvosloví II. - Názvosloví cvičení akrobatických a cvičení na nářadí*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství Praha.
5. APPELT, Karel a Miroslav LIBRA. 1998. *Gymnastické názvosloví: cvičení prostná a akrobatická*. Praha: Karolinum, ISBN 80-718-4714-3.
6. APPELT, Karel, Draha HORÁKOVÁ a Luboš NOVOTNÝ. 1989. *Názvosloví pro cvičitele*. Praha: Olympia.
7. APPELT, Karel, Miroslav LIBRA a Ivana STEJSKALOVÁ. 2004. *Základy názvosloví tělesných cvičení*. Praha: Palestra
8. *Gymnastics 101: Glossary* [online]. 2020, 8.10.2021 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.nbcolympics.com/news/gymnastics-101-glossary>
9. Gymnet. *Gymnet.cz* [online]. 2009 [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <http://www.gymnet.cz/sport.php?referrer=Safari>
10. HAMPLOVÁ, Jana. 2024. *Konverzace na téma používání odborné terminologie*. [e-mail]. Message to: jan.chrudimsky@ftvs.cuni.cz 2. března 2024 18:52 [cit. 2024-30-04]. Osobní komunikace.

11. HAMPLOVÁ, Jana. 2024. *Konverzace na téma používání odborné terminologie*. [e-mail]. Message to: ivcasim@centrum.cz 2. března 2024 18:59 [cit. 2024-30-04]. Osobní komunikace.
12. HÁJKOVÁ, Jana a Dobromila VEJRAŽKOVÁ. 1994. *Základní gymnastika*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-895-4.
13. HENDL, Jan. 2009. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. 3., upr. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-482-3.
14. HRČKA, Jozef. 1964. *Základná gymnastika – Všestranne rozvíjajúce cvičenia a ich aplikácia I. časť*. Bratislava: Univerzita Komenského V Bratislave. 68-425-64.
15. JAMOVI. *Jamovi* [software]. [cit.2024-04-30]. Dostupné z: <https://www.jamovi.org/user-manual.html>
16. JANSA, Petr. 2018. *Pedagogika sportu* (2. vyd.). Praha: Karolinum.
17. KOS, Bohumil. 1990. *Gymnastické systémy: historický vývoj a charakteristika*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 60-119-89.
18. KRIŠTOFIČ, Jaroslav. 2003. *Gymnastika: analýza a metaanalýza dat*. 3., upr. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0661-5.
19. KRIŠTOFIČ, Jaroslav. 2009. *Gymnastika: analýza a metaanalýza dat*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum. SBN 978-80-246-1733-6.
20. LIBRA, Josef, et al. 1971. *Teorie a metodika sportovní gymnastiky I. díl*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. č. 13-08-11.
21. LIVOROVÁ, Helena, Blažena PETROVÁ a Danica FÜRLOVÁ. 1972. *Základy moderní gymnastiky*. Praha: Olympia.
22. LIVOROVÁ, Helena. 1978/9. *Názvosloví a systematické uspořádání cvičení s náčiním v moderní gymnastice*. Praha: Ústřední výbor Československého svazu tělesné výchovy.

23. LIVOROVÁ, Helena, Blažena PETROVÁ a Marie FREYOVÁ. 1988. *Názvosloví cvičení s náčiním v moderní gymnastice*. Praha: Ústřední výbor Československého svazu tělesné výchovy vědeckometodického oddělení.
24. PAŘÍZKOVÁ, Věra. 2004. *Názvosloví cvičení prostných: učební text pro cvičitele III. třídy*. 2. vyd. Praha: Česká obec sokolská. ISBN 80-864-0212-6.
25. PETROVÁ, Blažena. 1973. *Pravidla moderní gymnastiky*. Praha: Olympia.
26. READHEAD, Lloyd. 2011. *Crowood sports guides gymnastic*. Marlborough: The Crowood Press. SBN 978 1 84797 247 7.
27. SKOPOVÁ, Marie a Miroslav ZÍTKO. 2013. *Základní gymnastika*. 3., upr. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2194-4.
28. ŠAFÁŘ, Jan. 1987. *Názvosloví sportovní gymnastiky*. Praha: Český ústřední výbor ČSTV.
29. ŠULC, Dušan. 1967. *Skáčeme na trampolíně*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství.
30. TATRANSKÝ, Cyril. 1999. *Skoky na trampolíně: Učebné texty pre školenie trénerov III. a II. Triedy*. 1. vyd. Bratislava: Šport. ISBN 80-7096-105-8.
31. TYRŠ, Miroslav. 1873. *Základové tělocviku*. Nakladatel knihkupectví IL Kober.

9 Seznam tabulek

Tabulka 1. Respondenti. Zdroj autor	24
---	----

10 Seznam grafů

Graf 1 - Délka praxe respondentů. Zdroj autor	24
Graf 2 - Vliv mezinárodní organizace na používání značkových názvů prvků. Zdroj autor ...	25
Graf 3 - Forma doručovaných materiálů. Zdroj autor	25
Graf 4 - Efektivita využívání názvosloví. Zdroj autor	26
Graf 5 - Používání českého gymnastického názvosloví. Zdroj autor.....	26
Graf 6 - Používání anglicismů. Zdroj autor.....	26
Graf 7 - Směry, ve kterých se respondenti nadále vzdělávají. Zdroj autor	27
Graf 8 - Zajištění vzdělávání. Zdroj autor	28
Graf 9 - Forma, jakou se respondenti nadále vzdělávají. Zdroj autor	43

11 Seznam obrázků

Obrázek 1. Graf lineární korelace dvou proměnných. Zdroj Jamovi..... 27

12 Přílohy

12.1. Příloha č. 1: Vyjádření Etické komise FTVS UK

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Požíování fotografií/videí/audio nahrávek účastníků:
Během výzkumu nebudou pořizovány žádné fotografie, audionahrávky ani videozáznam.

Text informovaného souhlasu (IS): zjednodušený IS ve formě úvodu k dotazníku přiložen

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně.

Potvrzují, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakékoli změně projektu, zejména použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 1. 3. 2024

Podpis předkladatele:

Datum a podpis odpovědného pracovníka z místa výzkumu:

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martínková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: 242/2023

dne: 14. 3. 2024

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a neshledala rozpory s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směnicemi pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesná výchovy a sportu
razítko UK FTVS
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6

- 20 -

podpis předsedkyně EK UK FTVS

12.2. Příloha č. 2 Informovaný souhlas

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Průzkum a dotazníkové šetření v oblasti uplatnění odborného názvosloví u olympijských gymnastických sportů.

Forma projektu: výzkumná práce - bakalářská práce

Období realizace: březen 2024 – duben 2024

Předkladatel: Jana Hamplová

Hlavní řešitel: Jana Hamplová

Místo výzkumu (pracoviště): UK FTVS, katedra gymnasticky a úpolových sportů

Spoluřešitel(é):

Vedoucí práce (v případě studentské práce): Mgr. Jana Černá, katedra gymnasticky a úpolových sportů

Finanční podpora: -

Popis projektu: Cílem mého projektu je vyhodnotit současnou situaci používání odborného názvosloví v olympijských gymnastických sportech. (sportovní gymnastika mužů a žen, moderní gymnastika, skoky na trampolině)

A zjistit dostupnost edukačních materiálů pro potřeby studia odborného názvosloví v přípravě trenérů gymnastických olympijských sportů.

Pro svou práci budu využívat metodu dotazníkového šetření. Kdy dotazníky budou rozesílány on-line formou. Otázky v dotazníku budou tvořeny specificky a směřovat k cíli, který si klademe. Předpokládaný počet otázek v dotazníku je 6 až 8 otázek. V dotazníku budou otázky s předdefinovanými odpověďmi, ze kterých si respondent vybere, která odpověď s ním souzní nejvíce (případně bude možnost zadat i více odpovědí), uzavřené otázky, kde odpovědi budou pouze ano nebo ne a otázky otevřené, kde se mohou respondenti libovolně vyjádřit.

Kontakty na respondenty budu vyhledávat přes oficiální webové stránky, na kterých naleznou seznam sportovních klubů, kde se trénují olympijské gymnastické sporty. Dotazník budu posílat pomocí e-mailů, které naleznou na již zmiňovaných webových stránkách.

Otázky nebudou zjišťovat žádná citlivá data.

Charakteristika účastníků výzkumu: Předpokládaný počet účastníků je 100 až 150 respondentů. Věk od 18 do 60 let. Do projektu budou zařazeni trenéři olympijských gymnastických sportů. Nemůže být zapojen trenér bez zaměření na gymnastické olympijské sporty. Zařazeny nebudou ani světenci daného trenéra. Výzkumu se neúčastní osoby s akutním (zejména infekčním) onemocněním.

Zajištění bezpečnosti: Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.

Etické aspekty výzkumu: Nebudou oslovovány osoby z vulnerabilních skupin.

Potenciální střet zájmů: Výzkum není prováděn pro žádnou instituci či organizaci. Nejsem v pracovně právním (ani rodinném) vztahu k žádnému účastníkovi výzkumu. Neexistuje žádná skutečnost, která by mohla ovlivnit objektivitu výzkumu. Nemám soukromý zájem na výsledku výzkumu a ani výzkum nevede k osobnímu prospěchu. Vedoucí práce bude dohlížet nad korektností a nestranností posuzování výsledků výzkumu mou osobou. Neexistuje žádná skutečnost, která by mohla ohrozit integritu a důvěryhodnost výzkumu.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracovávána v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje: věk a pohlaví, odpovědi na otázky - které budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim budu mít pouze já Jana Hamplová. Uvědomuji si, že text je anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotliví účastníci nebyli rozpoznatelní v textu práce. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou do 1 dne po testování anonymizována. Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě v bakalářské práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

12.3. Příloha č. 3 Dotazníkové šetření

Uplatnění gymnastického názvosloví v olympijských gymnastických sportech

1. Jste muž X žena? *

Vyberte jednu odpověď

- muž
- žena
- jiné

2. Jaký ze třech olympijských gymnastických sportů trénujete? *

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- sportovní gymnastika mužů a žen
- moderní gymnastika
- skoky na trampolíně

3. Kolik let působíte jako trenér gymnastických olympijských sportů? *

NAPIŠTE ČÍSLO

- Napište jedno nebo více slov...

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *

Vyberte jednu odpověď

- ukončené středoškolské vzdělání s maturitou
- ukončené vzdělání na vyšší odborné škole
- ukončené vysokoškolské vzdělání – bakalářský program
- ukončené vysokoškolské vzdělání – magisterský program
- ukončené vysokoškolské vzdělání – doktorský program

5. Jak moc si myslíte, že mezinárodní sportovní organizace ovlivňují to, že se v České republice upřednostňuje používání anglických termínů? *

Vyberte jednu odpověď

- 0 - vůbec neovlivňují
- 1 - neovlivňují
- 2 - spíše neovlivňují
- 3 - spíše ovlivňují
- 4 - ovlivňují
- 5 - plně ovlivňují

6. V jaké formě se k Vám dostávají materiály zaslané nadnárodní organizací? *

Vyberte jednu odpověď

- v originální formě
- v již přeložené formě

7. Myslíte si, že využívání gymnastického názvosloví zefektivňuje tréninkovou jednotku? *

Vyberte jednu odpověď

- ano
- ne
- nevím

8. V jaké míře používáte české gymnastické názvosloví při jedné tréninkové jednotce?

Příklady gymnastického názvosloví: stoj spatný, upažit po níž, vzpor ležmo. *

Vyberte jednu odpověď

- 0 - vůbec nepoužívám
- 1 - nepoužívám
- 2 - spíše nepoužívám
- 3 - spíše používám
- 4 - používám
- 5 - plně používám

9. V jaké míře používáte anglicismy při jedné tréninkové jednotce? Příklad anglicismu:

backflip (salto vzad) *

Vyberte jednu odpověď

- 0 - vůbec nepoužívám
- 1 - nepoužívám
- 2 - spíše nepoužívám
- 3 - spíše používám
- 4 - používám
- 5 - plně používám

10. Vzděláváte se nadále v oblasti gymnastického názvosloví? Nebo pouze v rámci pravidel, které obsahují spíše značkové názvy? *

Vyberte jednu odpověď

- vzdělávám se nadále v oblasti gymnastického názvosloví
- vzdělávám se nadále pouze v rámci pravidel
- vzdělávám se nadále v obou směrech
- nadále se nevzdělávám v žádném zmíněném směru

11. Zajišťuje Vám již zmíněné vzdělávání klub, ve kterém trénujete? *

Pouze při odpovědi – vzdělávám se – v předchozí otázce

- ano
- ne

12. Jakou formou se nadále vzděláváte? *

Pouze při odpovědi – vzdělávám se – v otázce číslo 9

- vlastním způsobem (knihy, videa a jiné)
- formou povinných seminářů
- oběma výše zmíněnými

12.4. Příloha č. 4 Nezatříděné grafy

Graf 9 - Forma, jakou se respondenti nadále vzdělávají. Zdroj autor

